

PRADINIŲ (1–4) KLASIŲ MOKINIŲ KONKURSO „ŠVIESOFORAS“ NUOSTATAI

I. TIKSLAS

1. Skatinti pradinių klasių mokinius domėtis kelių eismo saugumo klausimais ir gerai mokėti Kelių eismo taisykles.

II. KONKURSO ORGANIZATORIAI, DALYVIAI IR PARAIŠKŲ PATEIKIMO TVARKA

2. Konkursą organizuoja Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, vykdo Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras.

3. Konkursas vykdomas keturiais etapais:

3.1. **I etapas vykdomas mokyklose iki balandžio 18 d.** Jį organizuoja bendrojo lavinimo mokyklų vadovai. Konkurse dalyvauja pirmų, antrų, trečių, ketvirtų klasių mokiniai. Konkursą būtina organizuoti taip, kad jame dalyvautų visi pradinių klasių mokiniai. Atsižvelgiant į mokyklos galimybes, galima sumažinti rungčių ir užduočių skaičių, pirmenybę teikiant praktinėms užduotims;

3.1.1. **įvykus I etapui, kiekviena mokykla sudaro tokios sudėties mokyklos komandą: vienas – pirmos, vienas – antros, vienas – trečios, vienas – ketvirtos klasės mokiniai ir komandos vadovas;**

3.1.2. po I etapo organizatoriai per tris darbo dienas išsiunčia II etapo organizatoriams vardinę paraišką (1 priedas);

3.2. **II etapas –vykdomas miestuose, rajonuose iki gegužės 2 d.** Jį organizuoja savivaldybių administracijos švietimo padaliniai pasitelkdami į pagalbą teritorines policijos įstaigas;

3.2.1. po II etapo organizatoriai per tris darbo dienas išsiunčia III etapo (regioninio) organizatoriams komandų, užėmusių pirmąją ir antrąją vietas, vardines paraiškas (1 priedas);

3.2.2. savivaldybių administracijos švietimo padaliniai informaciją apie mokinių, dalyvavusių I ir II etapuose, skaičių (2 priedas) siunčia el. paštu eismas@lmitkc.lt;

3.3. **III etapas – regioninis – iki gegužės 16 d.** vyks šiuose regionų centruose: Lazdijuose, Garliavoje (Kauno r.), Skuode, Marijampolėje, Rokiškyje, Šiauliuose, Jurbarkė, Visagine ir Ukmergėje (3 priedas). Jį organizuoja savivaldybių administracijos švietimo padaliniai, teritorinės policijos įstaigos. III etapo koordinatorius – Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras.

3.3.1. III etape (regioniniame) dalyvauja komandos, II etape užėmusios pirmą ir antrąją vietas;

3.3.2. III etapo organizatoriai po varžybų per tris darbo dienas Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centro Saugaus eismo skyriui el. paštu eismas@lmitkc.lt išsiunčia komandų rezultatų protokolus (4 priedas). Telefonas pasiteirauti (8 5) 276 6775;

3.3.3. komandų, užėmusių pirmą ir antrąją vietas, vardines paraiškas siųsti nacionalinio etapo organizatoriams;

3.4. IV etapą (nacionalinį) – gegužės 26 d. Radviliškyje organizuoja Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras, Lietuvos kelių policijos tarnyba, Radviliškio rajono savivaldybės švietimo ir sporto paslaugų centras, Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Radviliškio rajono policijos komisariatas;

3.4.1. IV etape (nacionaliniame) dalyvauja komandos, regioniniame etape užėmusios pirmą ir antrąją vietas.

4. Konkurso etapų organizatoriai sudaro organizacinę komisiją ir teisėjų kolegiją.

5. Iškilusius neaiškumus sprendžia teisėjų kolegija.

6. Konkurso nuostatai ir kita informacija apie konkursą skelbiama interneto svetainėje www.atsvaitas.lt. skyrelyje Viešinimo kampanija.

III. KONKURSO PROGRAMA

7. Konkurso programos rungčių užduotys sudaromos pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (Žin., 2000, Nr. 92-2883; 2007, Nr. 128-5213) ir Kelių eismo taisyklių (Žin., 2003, Nr. 7-263; 2008, Nr. 88-3530) reikalavimus ir negali jiems prieštarauti.

8. Konkurso programa:

8.1. Teorinės rungtys:

8.1.1. Kelio ženklai (5 priedas),

8.1.2. Užduotys kelių makete (6 priedas),

8.1.3. Viktorina (7 priedas),

8.1.4. Videoužduotys (8 priedas),

8.1.5. Komandų kapitonų varžytuvės (9 priedas).

Užduotis mokiniai gauna ištraukę burtus.

8.2. Praktinės rungtys:

8.2.1. Perėjimas per kelią pėsčiųjų perėjoje (10 priedas),

8.2.2. Perėjimas per kelią sankryžoje (11 priedas),

8.2.3. Atšvaitų praktinis naudojimas (12 priedas).

9. Praktines užduotis rekomenduojama atlikti kelyje (gatvėje). Rungties organizatoriai turi užtikrinti konkurso dalyvių saugumą. Konkurso dalyviai kelyje turi būti atsargūs, gerbti kitus eismo dalyvius, mokėti Kelių eismo taisykles ir jų laikytis.

IV. VERTINIMAS

10. Konkurso rungtys, jas atlikus be priekaištų, vertinamos:

10.1. teorinės rungtys: „Kelio ženklai“ – 5 balais, „Užduotys kelių makete“ – 5 balais, „Viktorina“ – 5 balais, „Videoužduotys“ – 5 balais, „Komandų kapitonų varžytuvės“ – 5 balais;

10.2. praktinės rungtys: „Perėjimas per kelią pėsčiųjų perėjoje“ – 10 balų, „Perėjimas per kelią sankryžoje“ – 10 balų, „Atšvaitų praktinis naudojimas“ – 10 balų.

11. Vertinama iš karto, atlikus užduotį; vertinimo balą teisėjas įrašo kelionės lape (13 priedas) ir pasirašo. Komandai baigus atlikti praktinės rungties užduotis, teisėjas kiekvienam dalyviui paaiškina padarytas klaidas. Komandas kelionės lapais aprūpina organizatoriai.

12. Kiekvieną rungtį vertina ne mažiau kaip du teisėjai.

V. REZULTATŲ SKAIČIAVIMAS IR NUGALĖTOJŲ IŠAIŠKINIMAS

13. Konkurso nugalėtoja laikoma komanda, surinkusi daugiausia balų. Komandų rezultatų protokolas (4 priedas). Jeigu rezultatai vienodi, pirmauja komanda, surinkusi daugiausia balų už šias rungtis: „Perėjimas per kelią pėsčiųjų perėjoje“, toliau – „Perėjimas per kelią sankryžoje“, toliau – „Atšvaitų praktinis naudojimas“, toliau – „Užduotys kelių makete“, toliau – „Viktorina“, toliau – „Kelio ženklai“, toliau – „Videoužduotys“, toliau – „Komandų kapitonų varžytuvės“.

14. Komandos vadovas neturi teisės kaip nors bandyti paveikti teisėjų ir organizacinio komiteto darbo. Apeliaciją komandos vadovas pateikia vyriausiajam teisėjui raštu ne vėliau kaip per 30 minučių po rungties.

VI. APDOVANOJIMAS

15. Regioniniame ir nacionaliniame etapuose I–III vietas užėmusios komandos apdovanojamos taurėmis ir diplomais.

16. Komandos nariams už I–III vietas regioniniame ir nacionaliniame etape – asmeninės dovanos ir diplomai.

17. Kitus gerai pasirodžiusius mokinius ir komandų vadovus rekomenduojama apdovanoti organizatorių ir rėmėjų dovanomis.

Pradinių (1–4) klasių mokinių
konkurso „Šviesoforas“ nuostatų
1 priedas

.....
(mokyklos pavadinimas)

TVIRTINU
Direktorius

.....
(parašas)

.....
(vardas, pavardė)

.....
(data)

**PRADINIŲ (1–4) KLASIŲ MOKINIŲ KONKURSO „ŠVIESOFORAS“
VARDINĖ PARAIŠKA**

.....
(data)

.....
(vieta)

Prašome leisti dalyvauti konkurso
(rajoniniame, regioniniame, nacionaliniame)

etape, kuris vyks
(varžybų data, vieta)

šiems mokiniams:

Eil. Nr.	Mokinio vardas, pavardė	Gimimo data	Klasė
1.			
2.			
3.			
4.			

Komandos vadovas
(parašas, vardas, pavardė)

.....
(miesto, rajono savivaldybės pavadinimas)

**PRADINIŲ (1–4) KLASIŲ MOKINIŲ KONKURSO „ŠVIESOFORAS“
I IR II ETAPUOSE DALYVAVUSIŲ MOKINIŲ SKAIČIUS**

.....
(data)

.....
(vieta)

Mokinių skaičius I etape	Mokinių skaičius II etape

.....
(pareigos)

.....
(parašas)

.....
(vardas, pavardė)

A. V.

**PRADINIŲ (1–4) KLASIŲ MOKINIŲ KONKURSO „ŠVIESOFORAS“
REGIONINIO ETAPO ORGANIZATORIAI**

Regioninio etapo vieta	Miesto, rajono savivaldybės pavadinimas	Regioninio etapo vieta	Miesto, rajono savivaldybės pavadinimas
Lazdijai	Alytaus miestas Alytaus rajonas Druskininkų savivaldybė Lazdijų rajonas Varėnos rajonas	Kauno rajonas	Birštono savivaldybė Jonavos rajonas Kaišiadorių rajonas Kauno miestas Kauno rajonas Kėdainių rajonas Prienų rajonas Raseinių rajonas
Skuodas	Klaipėdos miestas Klaipėdos rajonas Kretingos rajonas Neringos miestas Palangos miestas Skuodo rajonas Šilutės rajonas	Marijampolė	Kalvarijos savivaldybė Kazlų Rūdos savivaldybė Marijampolės savivaldybė Šakių rajonas Vilkaviškio rajonas
Rokiškis	Biržų rajonas Kupiškio rajonas Panevėžio miestas Panevėžio rajonas Pasvalio rajonas Rokiškio rajonas	Šiauliai	Akmenės rajonas Joniškio rajonas Kelmės rajonas Pakruojo rajonas Radviliškio rajonas Šiaulių miestas Šiaulių rajonas
Jurbarkas	Jurbarko rajonas Pagėgių savivaldybė Šilalės rajonas Tauragės rajonas Mažeikių rajonas Plungės rajonas Rietavo savivaldybė Telšių rajonas	Visaginas	Anykščių rajonas Ignalinos rajonas Molėtų rajonas Utenos rajonas Visagino miestas Zarasų rajonas
Ukmergė	Elektrėnų savivaldybė Šalčininkų rajonas Širvintų rajonas Švenčionių rajonas Trakų rajonas Ukmergės rajonas Vilniaus miestas Vilniaus rajonas		

RUNGTIS „KELIO ŽENKLAI“

1. Visi mokiniai ištraukę burtus gauna po vieną kelio ženklą ir turi: pasakyti, kokiai kelio ženklų grupei jis priklauso, kelio ženklo pavadinimą ir paaiškinti, ką jis reiškia (vertinama remiantis toliau pateiktais šios rungties paaiškinimais).
2. Varžybų organizatoriai dalyviams gali numatyti kelio ženklų dėlionės.

Vertinimas

3. Gerai atlikę užduotį mokiniai vertinami 5 balais.
4. Balai mažinami:
 - 4.1. nepaaiškinus, ką reiškia kelio ženklas – iki 3;
 - 4.2. neteisingai pasakius kelio ženklo pavadinimą – iki 1;
 - 4.3. neteisingai pasakius, kokiai kelio ženklų grupei jis priklauso – iki 1.

I klasė

5. Pirmaklasiai turi žinoti šiuos kelio ženklus:

Eil. Nr.	Kelio ženklo Nr.	Kelio ženklo pavadinimas	Ženklas pagal kelio ženklų grupę yra	Paaiškinimas
1.	310	Pėsčiųjų eismas draudžiamas	Draudžiamasis	Draudžiama pėstiesiems judėti ta kelio puse, kurioje pastatytas ženklas
2.	412	Pėsčiųjų takas	Nukreipiamasis	Takas skirtas tik pėstiesiems. Kai takas eina išilgai kelio, pėstieji privalo eiti tik juo
3.	413	Pėsčiųjų ir dviračių takas	Nukreipiamasis	Leidžiama eiti pėstiesiems ir važiuoti tik dviračiais. Kai takas eina išilgai kelio važiuojamosios dalies, pėstieji ir dviračių vairuotojai privalo naudotis tik juo
4.	533, 534	Pėsčiųjų perėja	Nurodomieji	Perėjimo per kelią vieta
5.	535, 536	Požeminė pėsčiųjų perėja	Nurodomieji	Kur yra požeminė pėsčiųjų perėja, kelią pereiti požemine perėja

6.	537, 538	Pėsčiųjų perėja virš kelio	Nurodomieji	Kur yra pėsčiųjų perėja virš kelio, kelią pereiti virš kelio
7.	548	Stotelė	Nurodomasis	Maršrutinio transporto sustojimo vieta
8.	701	Medicinos pagalba	Paslaugų	Vieta, kur suteikiama pirmoji medicinos pagalba

II klasė

6. Antraklasiai turi žinoti I klasei skirtus kelio ženklus ir dar šiuos:

Eil. Nr.	Kelio ženklo Nr.	Kelio ženklo pavadinimas	Ženklas pagal kelio ženklų grupę yra	Paaškinimas
1.	105	Vaikai	Įspėjamasis	Įspėja vairuotoją, kad priekyje yra kelio ruožas prie vaikų įstaigos (mokyklos, žaidimų aikštelės ir panašiai), kur važiuojamojoje dalyje gali būti vaikų
2.	127	Pėsčiųjų perėja	Įspėjamasis	Įspėja, kad priekyje yra nurodomaisiais ženklais „Pėsčiųjų perėja“ ir ženklinimo linijomis „Zebras“ arba tik nurodomaisiais ženklais „Pėsčiųjų perėja“ pažymėta pėsčiųjų perėja
3.	128	Pėstieji	Įspėjamasis	Įspėja vairuotoją, kad priekyje yra kelio ruožas, kurio važiuojamąja dalimi (kelkraščiu) skersai arba išilgai kelio vaikšto pėstieji
4.	329	Ribotas greitis	Draudžiamasis	Draudžiama važiuoti greičiau (km/val.) negu nurodyta ženkle
5.	552	Gyvenamoji zona	Nurodomasis	Už ženklo esančioje teritorijoje galioja Kelių eismo taisyklių reikalavimai, nustatantys eismo tvarką gyvenamosiose zonose. Pavyzdžiui, pėstiesiems leidžiama vaikščioti važiuojamąja dalimi visoje gyvenamojoje zonoje, tačiau jie neturi trukdyti transporto priemonių eismui be reikalo. Gyvenamojoje zonoje pėstieji turi pirmumo teisę prieš transporto priemones. Gyvenamojoje zonoje dviračių vairuotojų amžius neribojamas
6.	702	Ligoninė	Paslaugų	Vieta, kur gydomi ligoniai
7.	714	Policija	Paslaugų	Vieta, kur yra policijos įstaiga

III klasė

7. Trečiaklasiai turi žinoti I, II klasei skirtus kelio ženklus ir dar šiuos:

Eil. Nr.	Kelio ženklo Nr.	Kelio ženklo pavadinimas	Ženklas pagal kelio ženklų grupę yra	Paaiškinimas
1	2	3	4	5
1.	102	Pervaža be užtvaro	Įspėjamasis	Įspėja, kad priekyje yra geležinkelio pervaža be pakeliamojo užtvaro
2.	106	Darbai kelyje	Įspėjamasis	Kelio ruožas, kuriame dirbama. Jeigu darbai trumpalaikiai, ženklas gali būti pastatytas 10–15 m atstumu nuo jų vietos arba pritvirtintas ant kelyje dirbančių transporto priemonių ir mechanizmų
3.	121	Žvyras	Įspėjamasis	Patobulintos dangos kelio ruožas, kuriame iš po ratų gali būti išsviesta žvyro, skaldos ir panašiai
4.	136	Daug eismo įvykių	Įspėjamasis	Įspėja eismo dalyvius, kad priekyje yra kelio ruožas, kuriame įvyksta daug eismo įvykių. Eismo dalyviai šiame kelio ruože turi būti ypatingai atsargūs
5.	411	Dviračių takas	Nukreipiamasis	Leidžiama važiuoti tik dviračiais. Eiti pėstiesiems draudžiama. Kai takas eina išilgai kelio, dviračių vairuotojai privalo važiuoti tik jiems skirtu taku
6.	550	Gyvenvietės pradžia	Nurodomasis	Gyvenvietės, kurioje galioja eismo tvarką gyvenvietėse nustatantys Kelių eismo taisyklių reikalavimai, pavadinimas ir pradžia. Pavyzdžiui, gyvenvietėse visoms transporto priemonėms leidžiama važiuoti ne didesniu kaip 50 km/val. greičiu

IV klasė

8. Ketvirtaklasiai turi žinoti I, II, III klasei skirtus kelio ženklus ir dar šiuos:

Eil. Nr.	Kelio ženklo Nr.	Kelio ženklo pavadinimas	Ženklas pagal kelio ženklų grupę yra	Paaiškinimas
1	2	3	4	5
1.	201	Pagrindinis kelias	Pirmumo	Kelias, kuriame suteikta pirmenybė važiuoti per nereguliuojamas sankryžas
2.	202	Pagrindinio kelio pabaiga	Pirmumo	Ženklo „Pagrindinis kelias“ pabaiga

3.	203	Duoti kelią	Pirmumo	Vairuotojas privalo duoti kelią transporto priemonėms, važiuojančioms kertamu keliu
4.	204	Stop	Pirmumo	Draudžiama važiuoti nesustojus prieš „Stop“ liniją, o jeigu jos nėra – prieš kertamos važiuojamosios dalies kraštą. Vairuotojas privalo duoti kelią transporto priemonėms, važiuojančioms kertamu keliu
1	2	3	4	5
5.	301	Įvažiuoti draudžiama	Draudžiamasis	Draudžiama įvažiuoti visoms transporto priemonėms, išskyrus maršrutinį transportą
6.	309	Dviračių eismas draudžiamas	Draudžiamasis	Draudžiama važiuoti dviračiais
7.	501	Automagistralė	Nurodomasis	Kelias, kuriame galioja automagistralėse nustatyta eismo tvarka. Pavyzdžiui, automagistralėse draudžiama eiti pėstiesiems, vadelioti, varyti gyvulius, joti, važiuoti dviračiais, mopedais.
8.	503	Vienpusis eismas	Nurodomasis	Kelias arba važiuojamoji dalis, kur transporto priemonių eismas per visą plotį vyksta viena kryptimi

RUNGTIS „UŽDUOTYS KELIŲ MAKETE“

1. Mokiniai, ištraukę burtus ir gavę užduotį, turi mokėti paaiškinti ir praktiškai parodyti kelių makete, kodėl ir kaip pėsčiasis turi elgtis įvairiose eismo situacijose.

Vertinimas

2. Mokinys vertinamas:

2.1. už mokėjimą teisingai paaiškinti eismo dalyvio veiksmų atlikimo tikslingumą – iki 2 balų;

2.2. už mokėjimą teisingai praktiškai parodyti kelių makete, kaip pėsčiasis turi elgtis įvairiose eismo situacijose – iki 3 balų;

2.3. iš viso už gautos užduoties teisingą atlikimą – iki 5 balų.

Užduotys I klasei

3. Pirmaklasiai turi mokėti paaiškinti ir makete parodyti:

3.1. Kokios kelio dalys yra skirtos pėsčiųjų eismui ir kaip jose elgtis?

▪ Pėsčiųjų eismui skirtos šios kelio dalys: šaligatvis, pėsčiųjų takas, kelkraštis, važiuojamosios dalies kraštas.

▪ Pėstieji privalo eiti šaligatviais arba pėsčiųjų takais dešine puse, o ten, kur jų nėra, – kelkraščiu. Jeigu šaligatvio, pėsčiųjų tako, kelkraščio nėra arba jais eiti negalima, tai pėstiesiems leidžiama eiti viena eile važiuojamosios dalies pakraščiu. Kelkraščiu arba važiuojamosios dalies pakraščiu pėstieji turi eiti prieš transporto priemonių važiavimo kryptį (t. y. kairiąja kelio puse). Taip eidami pėstieji gerai mato artėjančias transporto priemones ir prireikus gali pasitraukti į šalį.

▪ Šaligatviu ar kelkraščiu reikia eiti kiek įmanoma toliau nuo važiuojamosios dalies.

3.2. Kuriose vietose leidžiama eiti per kelią gyvenvietėse?

▪ Gyvenvietėse leidžiama eiti per pėsčiųjų perėjas ir sankryžas.

▪ Į kitą važiuojamosios dalies pusę pėstieji privalo eiti tik pėsčiųjų (taip pat požeminėmis ir esančiomis virš kelio) perėjomis, o kur jų nėra – sankryžose pagal šaligatvių arba kelkraščių liniją. Kai matomumo zonoje perėjos ar sankryžos nėra, leidžiama eiti per kelią stačiu kampu į abi puses gerai apžvelgiamose vietose, tačiau tik įsitikinus, kad eiti saugu ir nebus trukdoma transporto priemonių vairuotojams.

3.3. Kaip eiti per pėsčiųjų perėją?

Pėsčiųjų perėją reikia pereiti taip:

▪ Sustoti prie pėsčiųjų perėjos, toliau nuo važiuojamosios dalies krašto.

- Pažiūrėti į kairę pusę ir įsiklausyti.
- Pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti.
- Jei transporto priemonių arti nėra, reikia dar kartą pažiūrėti į kairę pusę ir įsiklausyti.
- Įžengti į važiuojamąją dalį leidžiama tik po to, kai įvertinamas atstumas iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitis bei įsitikinama, kad eiti saugu.
 - Per pėsčiųjų perėją eiti tiesiai, ne įstrižai, neperžengti jos ribų, be reikalo nereikia joje delsti ar stoviniuoti.
 - Nespėjus pereiti važiuojamosios dalies, reikia nesiblaškyti, ramiai sustoti saugumo salelėje arba ant paženklintos ar išivaizduojamos linijos, skiriančios priešingų krypčių transporto srautus. Einant visą laiką stebėti kelią ir klausytis.
 - Baigti eiti per kelią galima tik įsitikinus, kad eiti saugu.

3.4. Kaip eiti per kelią sankryžoje?

Kelią sankryžoje reikia pereiti taip:

- Sustoti prie pėsčiųjų perėjos, toliau nuo važiuojamosios dalies krašto.
- Draudžiama eiti per kelią, kai įjungtas raudonas ar geltonas šviesoforo signalai.
- Sulaukus žalio šviesoforo signalo, leidžiančio eiti, reikia pažiūrėti į visus kelius (į kairę, į dešinę, į šoninius kelius) ir įsiklausyti.
 - Degant žaliajam šviesoforo signalui, įžengti į važiuojamąją dalį tik įsitikinus, kad yra saugu (yra sustojusios ir nevažiuoja nė viena transporto priemonė).
 - Per važiuojamąją dalį eiti tiesiai, ne įstrižai. Be reikalo nereikia joje delsti ar stoviniuoti. Einant visą laiką stebėti kelią ir šviesoforo signalus.
 - Jei atvažiuoja transporto priemonė, reikia nesiblaškyti, ramiai sustoti saugumo salelėje arba ant paženklintos ar išivaizduojamos linijos, skiriančios priešingų krypčių transporto srautus, ir palaukti, kol transporto priemonė sustos arba pravažiuos.
 - Baigti eiti per kelią galima tik įsitikinus, kad dega žalias šviesoforo signalas ir eiti saugu.

3.5. Kaip eiti per kelią ne gyvenvietėje?

- Reikia įsidėmėti, kad ne gyvenvietėje keliu transporto priemonės važiuoja didesniu greičiu negu gyvenvietėje.

Ne gyvenvietėje per kelią reikia eiti taip:

- Pasirinkti vietą, kur galima eiti per kelią. Iš tos vietos turi būti gerai matomas kelias į abi puses. Neleidžiama eiti ten, kur blogas matomumas: arti stovi automobiliai, yra kelio vingiai, įkalnės, nuokalnės ir panašiai.
 - Sustoti toliau nuo važiuojamosios kelio dalies krašto.
 - Pažiūrėti į kairę pusę ir įsiklausyti.
 - Pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti.

- Jei transporto priemonių arti nėra, dar kartą reikia pažiūrėti į kairę pusę ir išsiklausyti.
- Į važiuojamąją dalį leidžiama įžengti tik po to, kai įvertinamas atstumas iki artėjančių transporto priemonių bei jų greitis ir įsitikinama, kad eiti saugu.
- Per kelią eiti tiesiai, ne įstrižai. Važiuojamojoje dalyje pėstieji neturi delsti ar stoviniuoti. Visą laiką reikia stebėti kelią. Kelią reikia pereiti iš karto, nesustojant jo viduryje.

Užduotys II klasei

4. Antraklasiai turi mokėti paaiškinti ir makete parodyti I klasei skirtas užduotis bei dar šias:

4.1. Papasakokite apie savo kelią iš namų į mokyklą ir atgal.

- Nagrinėjant šią kelionę pagrindinį dėmesį reikia skirti tam, kaip ir kur eiti per važiuojamąją kelio dalį. Šie veiksmai nagrinėjami smulkiai. Nustatoma, ar atsakinėjantysis yra pasirinkęs saugiausią maršrutą „Namai–mokykla–namai“. Reikia įsidėmėti, kad šiame kelyje situacija gali keistis. Pavyzdžiui, toje vietoje, kur reikia eiti per kelią, gali stovėti krovininis automobilis, autobusas. Gali atsirasti ir kitų kliūčių: vaikas turi mokėti elgtis pasikeitusioje situacijoje.

4.2. Kam reikalingas atšvaitas ir kas juo naudojasi kelyje?

- Visi turime rūpintis savo, taip pat ir kitų saugumu. Atšvaitai tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui daugeliui padeda išvengti nelaimės kelyje. Atšvaitas gali išsaugoti gyvybę, su atšvaitu kelyje esi geriau matomas.

- Atšvaitas reikalingas tam, kad vairuotojai tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui laiku pastebėtų tame pačiame kelyje stovinčius (judančius) eismo dalyvius – pėsčiuosius, dviratininkus, vadeliotojus ir kt. Apšviestas transporto priemonės (automobilio) žibintų (ar kitų šviesos šaltinių) atšvaitas atspindi jų šviesą ir tarsi pats šviečia.

- Tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui atšvaitą prie drabužių turi turėti prisisegę (prisitvirtinę) pėstieji, dviratininkai, vadeliotojai. Vietoje atšvaito galima nešti šviečiantį žibintą arba vilkėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais.

4.3. Kaip pėsčiasis turi prisitvirtinti atšvaitą?

Mokinys turi parodyti ir paaiškinti, kaip prisisegti atšvaitą.

- Svarbiausias ir pagrindinis reikalavimas – atšvaitas turi būti gerai matomas transporto priemonių vairuotojams tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui.

- Atšvaitų yra įvairių rūšių ir formų. Pėsčiasis pakabinamą atšvaitą turi pritvirtinti prie drabužių dešinėje pusėje (jei turi vieną atšvaitą ir eina prieš transporto priemones) automobilių žibintų aukštyje taip, kad jį apšviestų artėjančio automobilio žibintų šviesos ir vairuotojas iš tolo pamatytų pėsčiąjį. Pakabinamas atšvaitas šviesą atspindi iš abiejų pusių, todėl yra žymiai geriau vairuotojų matomas. Tokio atšvaito virvutė segtuku prisegama viršutinio drabužio dešinėje kišenėje,

atšvaitas išimamas einant keliu tamsoje. Jei turime antrą tokį atšvaitą, jis segamas viršutinio drabužio kairėje kišenėje ir išimamas einant keliu tamsoje. Juostinis (spyruoklinis) atšvaitas dedamas ant dešinėsios rankos. Jei turime antrą juostinį (spyruoklinį) atšvaitą, jis dedamas ant kairiosios rankos.

- Pėsčiasis gali atšvaitus prisisegti (prisikabinti) prie drabužių, rankinės, krepšelio.

4.4. Kaip eiti per kelią gyvenvietėje, išlipus iš autobuso (troleibuso), kai yra pėsčiųjų perėja?

Išlipus iš autobuso (troleibuso), reikia eiti iki pėsčiųjų perėjos (požeminės ar perėjos virš kelio), o jei jos nėra – iki sankryžos, ten sustoti ir, įsitikinus, jog saugu, eiti per gatvę. Griežtai draudžiama eiti pro autobuso (troleibuso) priekį ar galą.

4.5. Kaip eiti per kelią ne gyvenvietėje, išlipus iš autobuso?

▪ Iš autobuso pirmi turi išlipti suaugusieji, vyresni vaikai, o po jų – jaunesni. Suaugusieji turi žiūrėti, kad maži vaikai neišbėgtų į važiuojamąją kelio dalį. Išlipus iš autobuso ne gyvenvietėje, kai matomumo zonoje perėjos ar sankryžos nėra, reikia paėjėti toliau nuo autobuso galo iki tokios vietos, kur kelias gerai matomas į abi puses. Stovintis autobusas neturi užstoti kelio. Tokioje vietoje leidžiama eiti per kelią stačiu kampu, tačiau tik įsitikinus, kad eiti saugu ir nebus trukdoma transporto priemonėms. Griežtai draudžiama eiti pro autobuso priekį ar galą.

Užduotys III klasei

5. Trečiaklasiai turi mokėti paaiškinti ir makete parodyti I ir II klasei skirtas užduotis bei dar šias:

5.1. Kur reikia laukti maršrutinio transporto (autobuso, troleibuso, mokyklinio autobuso)?

▪ Maršrutinio transporto leidžiama laukti tik stotelių laipinimo aikštelėse, o kur jų nėra – prie stotelės ženklo ant šaligatvio ar kelkraščio. Reikia stovėti toliau nuo važiuojamosios dalies krašto, kad autobusas ar kita transporto priemonė neužkliudytų. Laukti reikia ramiai, negalima stumdytis, bėgioti. Atvažiavus autobusui, jokių būdu negalima bėgti prie jo: reikia palaukti, kol jis sustos ir atsidarys durys.

5.2. Kaip nueiti iki autobuso, stovinčio kitoje kelio pusėje?

▪ Sutelkus dėmesį tik į autobusą ir bėgant per kelią, galima nepastebėti kitomis eismo juostomis važiuojančių transporto priemonių. Jeigu autobusas toli ir gali netrukus nuvažiuoti, reikia neskubėti ir palaukti kito. Prieš einant per kelią, reikia rasti vietą, kur leidžiama eiti per važiuojamąją kelio dalį: gyvenvietėje reikia nueiti iki pėsčiųjų perėjos ar sankryžos, o ne gyvenvietėje – iki tokios vietos, iš kur gerai matomas kelias į abi puses. Tada sustoti, pažvelgti į abi puses ir

įsiklausyti. Prieš einant per važiuojamąją dalį dar kartą pažiūrėti į kairę pusę ir įsiklausyti. Jeigu transporto priemonės nevažiuoja, eiti per kelią. Perėję kelią, einame link autobuso.

5.3. Kokie pavojai pėsčiajam gresia pėsčiųjų perėjoje, kai važiuojamojoje kelio dalyje ta pačia kryptimi yra dvi ir daugiau eismo juostų?

▪ Kelyje, kuriame ta pačia kryptimi yra dvi ir daugiau eismo juostų, pėsčiajam yra daugiau pavojų. Pėsčiasis, eidamas per kelią į kitą pusę, važiuojamojoje dalyje taip pat užtrunka ilgesnį laiką. Kai keliu pirmąją juosta važiuojanti transporto priemonė sustoja praleisti einančių per pėsčiųjų perėją pėsčiųjų, reikia eiti per kelią atsargiai, nes gali nesustoti antrąją eismo juosta važiuojantis automobilis, motociklas, autobusas. Praėjus pro pirmąją sustojusią transporto priemonę, reikia sustoti ir įsitikinti, ar už jos nevažiuoja kita. Tokie pat eismo pavojai kyla ir kitoje važiuojamosios dalies pusėje.

5.4. Kaip elgtis sustojus kelio viduryje gyvenvietėje?

▪ Geriau eiti per kelią taip, kad jo viduryje nereikėtų sustoti, bet ne visada tai pavyksta. Tokiu atveju reikia ramiai sustoti kelio viduryje – saugumo salelėje arba ant paženklintos ar įsivaizduojamos linijos, skiriančios priešingų kryptių transporto srautus, ir laukti, kol transporto priemonės pravažiuos. Jokiu būdu negalima grįžti atgal ar bėgti į priekį. Atsidūrę kelio viduryje vaikai išsigąsta, nes jiems atrodo, jog automobiliai juos užkliudys, tačiau reikia ramiai stovėti ir nesiblaškyti, nes transporto priemonėms vietos užtenka. Baigti eiti per kelią galima tik įsitikinus, kad eiti saugu.

Užduotys IV klasei

6. Ketvirtaklasiai turi mokėti paaiškinti ir makete parodyti I, II ir III klasei skirtas užduotis bei dar šias:

6.1. Kaip elgtis, jeigu artėja specialiosios transporto priemonės su įjungtais mėlynais ir raudonais (arba tik mėlynais) žybciojančiais švyturėliais ir (arba) specialiaisiais garso signalais?

▪ Eismo dalyviai privalo nedelsdami duoti kelią tokioms transporto priemonėms. Pėstieji neturi pradėti eiti per važiuojamąją dalį, o esantys joje privalo nedelsdami pasitraukti. Negalima eiti net tada, jei dega (arba mirksi) žalias šviesoforo signalas.

6.2. Kas draudžiama pėstiesiems?

Pėstiesiems draudžiama:

- eiti per važiuojamąją dalį tose vietose, kur yra transporto ar pėsčiųjų atitvarai, o gyvenvietėse – ir ten, kur yra skiriamoji juosta (išskyrus pėsčiųjų perėjas ir sankryžas);
- eiti automagistrale ar greitkeliu;
- eiti skiriamąją juosta arba greta jos važiuojamosios dalies pakraščiu;
- išeiti iš už stovinčios transporto priemonės ar kitos kliūties, trukdančios apžvelgti vietą, neišitikinus, kad nėra artėjančių transporto priemonių;

- eiti dviračių takais;
- pasišalinti iš eismo įvykio vietos, jeigu pėstieji yra susiję su juo,
- važiuoti riedučiais, riedlentėmis, paspirtukais važiuojamąja dalimi.

6.3. Kokie reikalavimai yra keleiviams įlipant (išlipant) į (iš) transporto priemonę (-ės)?

- Keleiviams leidžiama įlipti (išlipti) tik transporto priemonei visiškai sustojus.
- Į automobilį įlipti (iš jo išlipti) galima tik iš šaligatvio ar kelkraščio pusės. Iš važiuojamosios dalies pusės keleiviams leidžiama įlipti į transporto priemonę (išlipti iš jos) tik tuo atveju, jeigu to padaryti neįmanoma iš šaligatvio ar kelkraščio pusės ir jeigu tai saugu, netrukdo kitiems eismo dalyviams.

6.4. Kokia tvarka vaikai turi naudoti saugos diržus?

- Važiuojant transporto priemone su įrengtais saugos diržais, būtina juos užsisegti.
 - Jaunesnius kaip 12 metų ir žemesnius kaip 150 cm vaikus leidžiama vežti ant priekinės lengvojo automobilio, autobuso sėdynės ar krovininio automobilio kabinoje tik specialiose jų ūgiui ir svoriui pritaikytose atitinkamos grupės sėdynėse.
 - Vežamus ant galinės automobilio sėdynės 3 metų ir vyresnius vaikus leidžiama prisegti saugos diržu, skirtu suaugusiesiems, arba naudoti kitas prisegimo sistemas.
-

RUNGTIS „VIKTORINA“

1. I ir II etapui užduotis ir vertinimo sistemą parengia konkurso I ir II etapų organizatoriai.
2. Regioniniam ir nacionaliniam etapui užduotis ir vertinimo sistemą parengia Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras.
3. Testams parengti naudojama medžiaga iš rungčių:
 - 3.1. „Kelio ženklai“ (5 priedas),
 - 3.2. „Užduotys kelių makete“ (6 priedas),
 - 3.3. „Perėjimas per kelią pėsčiųjų perėjoje“ (10 priedas),
 - 3.4. „Perėjimas per kelią sankryžoje“ (11 priedas).
4. Rungčiai naudojama medžiaga iš Kelių eismo taisyklių skyrių „Pėsčiųjų pareigos“ ir „Keleivių pareigos“.

Vertinimas

5. Mokiniui, atlikusiam užduotį rungtyje „Viktorina“, teisėjai skiria iki 5 balų.
-

RUNGTIS „VIDEOUŽDUOTYS“

1. I ir II etapui užduotis ir vertinimo sistemą parengia konkurso I ir II etapų organizatoriai.
2. Regioniniam ir nacionaliniam etapui užduotis ir vertinimo sistemą parengia Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras.
3. Videoužduotis skirta komandai. Komanda aptaria situaciją ir išsirenka vieną mokinį jai pakomentuoti, paaiškinti.
4. Užduočiai parengti naudojama medžiaga iš rungčių:
 - 4.1. „Kelio ženklai“ (5 priedas),
 - 4.2. „Užduotys kelių makete“ (6 priedas),
 - 4.3. „Perėjimas per kelią pėsčiųjų perėjoje“ (10 priedas),
 - 4.4. „Perėjimas per kelią sankryžoje“ (11 priedas).
5. Rungčiai naudojama medžiaga iš Kelių eismo taisyklių skyrių „Pėsčiųjų pareigos“ ir „Keleivių pareigos“.

Vertinimas

6. Komandai, atlikusiai užduotį rungtyje „Videoužduotys“, teisėjai skiria iki 5 balų.
-

RUNGTIS „KOMANDŲ KAPITONŲ VARŽYTUVĖS“

1. I ir II etapui užduotis ir vertinimo sistemą parengia konkurso I ir II etapų organizatoriai.
2. Regioniniam ir nacionaliniam etapui užduotis ir vertinimo sistemą parengia Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras.
3. Užduotys skirtos komandos kapitono pastabumui, orientacijos greitumui įvertinti.

Vertinimas

4. Komandos kapitonui, atlikusiam užduotis rungtyje „Komandų kapitonų varžytuvės“, teisėjai skiria iki 5 balų.
-

PRAKTINĖ RUNGTIS „PERĖJIMAS PER KELIĄ PĖSČIŪJŲ PERĖJOJE“

1. Mokinys per kelią pėsčiųjų perėjoje turi pereiti tokia tvarka:

- 1.1. sustoti prie pėsčiųjų perėjos, toliau nuo važiuojamosios dalies krašto;
- 1.2. pažiūrėti į kairę pusę ir įsiklausyti;
- 1.3. pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti;
- 1.4. jei transporto priemonių arti nėra, dar kartą pažiūrėti į kairę pusę ir įsiklausyti;
- 1.5. įžengti į važiuojamąją dalį mokinys gali tik po to, kai įvertina atstumą iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitį bei įsitikina, kad eiti saugu;
- 1.6. per pėsčiųjų perėją jis turi eiti tiesiai, ne įstrižai, neperžengti jos ribų, be reikalo joje nedelsti, nestoviniuoti. Visą laiką stebėti kelią ir klausytis;
- 1.7. nespėjęs pereiti važiuojamosios dalies, neturi blaškytis (pasimesti), o ramiai sustoti saugumo salelėje arba ant paženklintos ar išivaizduojamos linijos, skiriančios priešingų kryptių transporto srautus;
- 1.8. baigti eiti per kelią galima tik įsitikinus, kad eiti saugu.

2. Teisėjas vertina mokinių padarytas klaidas:

- 2.1. nesustojo prie pėsčiųjų perėjos, toliau nuo važiuojamosios dalies krašto – 1;
 - 2.2. nepažiūrėjo į kairę pusę (neįsiklausė) – 1;
 - 2.3. nepažiūrėjo į dešinę pusę (neįsiklausė) – 1;
 - 2.4. jei transporto priemonių arti nėra, dar kartą nepažiūrėjo į kairę pusę (neįsiklausė) – 1;
 - 2.5. į važiuojamąją dalį varžybų dalyvis įžengė neįvertinęs atstumo iki artėjančių transporto priemonių bei jų greičio ir neįsitikino, kad tai saugu – 2;
 - 2.6. per pėsčiųjų perėją ėjo ne tiesiai, bet įstrižai, peržengė jos ribas, be reikalo joje delėsė ar stoviniavo. Ne visą laiką stebėjo kelią – 1;
 - 2.7. atvažiuojant transporto priemonei, mokinys blaškėsi, neramiai stovėjo kelio viduryje, nelaukė, kol transporto priemonės sustos arba pravažiuos – 1;
 - 2.8. baigė eiti per kelią neįsitikinęs, kad eiti saugu – 2.
3. Mokinys, neprikaištingai atlikęs praktinę rungtį, gauna 10 balų.
 4. Teisėjų kolegija, vertindama šią rungtį, gali skirti kitus baudos balus.
-

PRAKTINĖ RUNGTVIS „PERĖJIMAS PER KELIĄ SANKRYŽOJE“

1. Mokinys per kelią sankryžoje turi pereiti tokia tvarka:

1.1. sustoti prie pėsčiųjų perėjos, o kur pėsčiųjų perėjos nėra – pagal šaligatvių arba kelkraščių liniją, toliau nuo važiuojamosios dalies krašto;

1.2. pėstiesiems draudžiama eiti per kelią, kai įjungtas raudonas ar geltonas šviesoforo signalai;

1.3. sankryžoje, sulaukęs šviesoforo signalo, leidžiančio eiti, mokinys turi pažiūrėti į visus kelius (į kairę, į dešinę, į šoninius kelius) ir įsiklausyti;

1.4. eiti per kelią, kai įjungtas žalias šviesoforo signalas. Eiti per sankryžą turi tik įvertinęs, kad eiti saugu;

1.5. per važiuojamąją dalį turi eiti tiesiai, ne įstrižai, be reikalo joje nedelsti, nestoviniuoti. Visą laiką stebėti kelią ir šviesoforo signalus;

1.6. jei atvažiuoja transporto priemonė, reikia nesiblaškyti, ramiai sustoti saugumo salelėje arba ant paženklintos ar įsivaizduojamos linijos, skiriančios priešingų kryptių transporto srautus, ir palaukti, kol transporto priemonė sustos arba pravažiuos;

1.7. baigti eiti per kelią galima tik įsitikinus, kad įjungtas žalias šviesoforo signalas ir eiti saugu.

2. Teisėjas vertina dalyvio padarytas klaidas:

2.1. nesustojo prie pėsčiųjų perėjos toliau nuo važiuojamosios dalies krašto – 1;

2.2. ėjo per kelią, kai įjungtas raudonas arba geltonas šviesoforo signalai – 2;

2.3. sankryžoje, sulaukęs leidžiančio eiti šviesoforo signalo, pėsčiasis nepažiūrėjo į visus kelius (į kairę, į dešinę, į šoninius kelius) ir neįsiklausė – 2;

2.4. per važiuojamąją dalį ėjo ne tiesiai, bet įstrižai, be reikalo joje delisė ar stoviniavo. Ne visą laiką stebėjo kelią ir šviesoforo signalus – 1;

2.5. iš dešinės pusės atvažiuojant transporto priemonei, pėsčiasis blaškėsi, neramiai stovėjo kelio viduryje, nelaukė, kol transporto priemonės sustos arba pravažiuos – 2;

2.6. baigė eiti per kelią neįsitikinęs, kad eiti leidžiama ir saugu – 2.

3. Mokinys, nepriekaištingai atlikęs praktinę rungtį, gauna 10 balų.

4. Teisėjų kolegija, vertindama šią rungtį, gali skirti kitus baudos balus.

RUNGTIS „ATŠVAITŲ PRAKTINIS NAUDOJIMAS“

1. I ir II etapui užduotis ir vertinimo sistemą parengia konkurso I ir II etapų organizatoriai.
2. Regioniniam ir nacionaliniam etapui užduotis ir vertinimo sistemą parengia Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras.
3. Mokiniai gauna atšvaitus. Juos visus reikia panaudoti – tinkamai prisiegti.
4. Rungčiai naudojama medžiaga iš Kelių eismo taisyklių skyriaus „Pėsčiųjų pareigos“.

Vertinimas

5. Mokiniui, atlikusiam užduotį rungtyje „Atšvaitų praktinis naudojimas“, teisėjai skiria iki 10 balų.
-

..... mokyklos klasės
mokinio (-ės)

KELIONĖS LAPAS

Užduotys	Įvertinimas	Teisėjo parašas
Kelio ženklai		
Užduotys kelių makete		
Viktorina		
Perėjimas per kelią pėsčiųjų perėjoje		
Perėjimas per kelią sankryžoje		
Atšvaitų praktinis naudojimas		
